

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.VII.37.051/2020/6.

A tanács tagjai: . Zanathy János
a tanács elnöke
Deutschné dr. Kupusz Ildikó
előadó bíró

. Farkas Katalin
bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Központi Rendőr Szakszervezet
ügyintéző: kamarai jogtanácsos

Az alperes: Budapesti Rendőr-főkapitányság

Az alperes képviselője:... kamarai jogtanácsos

A per tárgya: illetmény-különbözet megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizgálni kért jogerős határozat:

Fővárosi Törvényszék 4.Kf.650.289/2019/5.

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 61.K.34.362/2018/7.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 4.Kf.650.289/2019/5. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 61.K.34.362/2018/7. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett részében megváltoztatja és a felperes keresetét abban a részében, amelyben az elsőfokú bíróság az alperest 1.655.563 (egymillió-hatszázötvenötezer-ötszázhatvanhárom) forint illetmény-különbözet és kamata megfizetésére kötelezte, elutasítja, az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest a felperes javára perköltség fizetésére rendelkezését mellőzi.

Az első-és a másodfokú bírósági, valamint felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felperes a alperes neve ... állományában csoportvezető beosztásban teljesített szolgálatot. A Budapesti Rendőrfőkapitány 2011. augusztus 29. napján kelt ... számú parancsa szerint a felperes beosztási helye 2011. szeptember 1-i hatállyal alperes neve...re módosult. Ettől az időponttól

kezdődően járőrvezető beosztásba került kinevezésre. A felperes 2012. december 31-ig az illetményalap 100%-os mértékében havi 38.650 forint különleges bevetési pótlékban részesült. A bevetési pótlék átszervezés miatt 2012. december 31-én megszüntetésre került, helyette vezetői döntés alapján 2015. június 30-ig korábbi illetménye összegével megegyező összegű illetmény-eltérítésben részesült.

- [2] A felperes munkaköréből eredően folyamatosan vezetett szolgálati gépjárművet. 2014. július 1. napjától a alperes neve vezetője a felperes részére az illetményalap 13%-ában, havi 5.025 forintban gépjárművezetői pótléket állapított meg, amely 2015. június 30-ig folyósításra került.
- [3] Az alperes a felperes részére kiadott .... számú parancsban a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (Hszt.) alapján megállapított illetményénél figyelmen kívül hagyta a 2015. július 1. előtt alkalmazott illetmény-eltérítést és a gépjárművezetői pótlék összegét.
- [4] A felperes a .... számú állományparancs ellen 2018. október 5-én beterjesztett szolgálati panaszában 2015. szeptember 1-től 2018. szeptember 30. napjáig kérte 257.527 forint gépjárművezetői pótlék különbözet, valamint 1.626.614 forint beosztási illetmény különbözet és járulékainak megfizetését. Kifogásolta, hogy az alperes a Hszt. 352. § b) pontja alapján a korábbi rendszeres díjazási elemek között a gépjárművezetői pótléket nem vette figyelembe. Előadta, hogy a különleges bevetési pótlékre való jogosultsága 2013. január 1-jén megszűnt, helyette 2015. június 30-ig illetmény-eltérítésben részesült, amelynek nem teljesítményértékelés volt az alapja. Az alperes jogellenesen nem vette figyelembe a 2015. július 1-jétől esedékes illetménye összegében a korábbi különleges bevetési pótléknak megfelelő összeget.
- [5] A szolgálati panaszt a alperes neve vezetőjének a felterjesztését követően az Országos Rendőrfőkapitány 2018. november 28. napján kelt ... számú határozatával a Hszt. 11. § (1) bekezdése, 351. § (1) bekezdése, 352. § b) pontja, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (rég. Hszt.) 254. § (2) bekezdés a) pontja és 4. alpontja, a régi Hszt. végrehajtására kiadott 140/1996. (VIII. 31.) Korm. rendelet (Vhr.) 28. § (2) bekezdése felhívásával azért utasította el, mert 2013. január 1-től a felperes illetményeltérítése nem teljesítményértékelés alapján történt. A gépjárművezetői pótlék iránti felperesi igény azért került elutasításra, mert a jogerős határozat szerint a felperes eseti jelleggel vezetett gépjárművet.

A felperes keresete és az alperes védírata

- [6] A felperes kereseti kérelmében kérte a szolgálati panaszt elutasító másodfokú határozat hatályon kívül helyezését és az alperes kötelezését 2015. szeptember 1. napjától 2018. október 31. közötti időszakra vonatkozóan 1.721.850 forint illetmény-különbözet, 272.099 forint gépjárművezetői pótlék és járulékai megfizetésére. Álláspontja szerint a szolgálati panaszában jelzett jogsértő állapot fenntartása a követelését növeli. Módosított kereseti kérelmében 2015. szeptember 1. napjától 2018. november 30. napjáig illetmény-eltérítés címén 1.655.563 forint, gépjárművezetői pótlék címén 26.128 forint és járulékai megfizetését kérte. Kifogásolta, hogy az alperes a besorolás során a Hszt. 352. § b) pontjában szabályozottak ellenére nem vette figyelembe a korábbi rendszeres díjazása részét képező illetmény-eltérítés és gépjárművezetői pótlék összegét. Az alperes nem a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLII. törvény (rég. Hszt.) 101. § (4) bekezdése szerinti teljesítményértékelésen alapuló illetmény-eltérítést alkalmazta, hanem a korábbi különleges bevetési pótlék elvételét kompenzálta. A gépjárművezetői pótléket rendszeresen megkapta, ezért azt - megnevezése ellenére - nem lehet eseti pótléknak tekinteni.
- [7] Az alperes védírataiban a kereset elutasítását kérte. Érvelése szerint 2015. július 1. napjától a Hszt. 351. § (1) bekezdése szerint a hivatásos állomány tagját a rendvédelmi szerveknél rendszeresített szolgálati beosztások a Hszt. és a végrehajtására kiadott jogszabály szerinti besorolása alapján kell

besorolni. A 2015. július 1-i besoroláskor a Hszt. 352. § b) pontja határozta meg a korábbi rendszeres díjazás egyes elemeit, amelynek 1. alpontja szerint a korábbi rendszeres díjazás részét képezi a régi Hszt. 100. §-a szerint meghatározott beosztási és rendfokozati illetmény azzal, hogy a régi Hszt. 101. § (4) bekezdése szerinti, 2015. évre megállapított illetmény-eltérítést nem lehet figyelembe venni. Hivatkozott az alperes arra is, hogy a felperes szolgálati helye és beosztása változott ugyan, azonban az átvevő szervezet szervezeti szintje az illetmény-kiegészítés szempontjából nem volt alacsonyabb, ezért a felperesre a régi Hszt. 103/B. §-ának rendelkezése nem alkalmazható. A felperest az alperes tájékoztatta a 301/533/2013. számú parancsában, hogy különleges bevetési pótléka 2012. december 31. napjától megszüntetésre került és erre tekintettel illetmény-eltérítésre jogosult, amelynek mértéke a beosztási illetményének 20,7%-ában, 33.609 forintban került megállapításra. A felperes a parancssal szemben nem élt jogorvoslással. A bevetési pótlék megszüntetése után kizárólag teljesítmény-értékelés alapján megállapított teljesítmény-eltérítés szerint lehetett a régi Hszt. 102. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseket alkalmazni, amelyet azonban a 2015. július 1. napjától esedékes illetmény megállapításakor a Hszt. 352. § d) pontjának 1. alpontja szerinti kizáró szabály alapján korábbi rendszeres illetményként nem lehetett figyelembe venni.

- [8] Az alperes részletezte a régi Hszt. végrehajtásáról szóló Vhr., valamint a belügyminiszter irányítása alatt álló egyes fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint a folyósítás szabályairól szóló 66/2011. (XII.30.) BM rendelet (R.) 11. számú mellékletében meghatározott egyes szervezeti egységeknél rendszeresített munkaköröket, illetve beosztásokat, amelyek az adott szervezeti egységnél a különleges bevetési pótléka való jogosultságot megalapozzák.
- [9] Az alperes a felperes követelését összecszerúságában is vitatta. Előadta, hogy az alperesi számítási metodika alapján a felperesi illetmény-különbözet 2015. július 1. napjától 2015. december 31. napjáig 201.048 forint, 2016. évre 571.176 forint, 2017. évre 534.144 forint, 2018. január 1-től szeptember 30-ig terjedő időszakra 285.705 forint, összesen 1.592.073 forint, a gépjárművezetői pótlék címén az alperes szerint a felperesi követelés összege 26.128 forint lehet.
- [10] Az alperes 2018. évre vonatkozóan kiemelte, hogy a felperes szolgálati panaszában 2018. szeptember 30-ig terjesztette elő igényét, ezért a kereseti kérelme sem terjeszkedhet túl ezen az időszakon.

Az első- és másodfokú bíróság ítélete

- [11] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest a felperes javára 1.655.563 forint elmaradt illetmény-különbözet, 26.128 forint gépjárművezetői pótlékból eredő illetmény-különbözet és kamatai, valamint perköltség megfizetésére a Hszt. 351. § (1) és (2) bekezdés f) pontja, 352. § a) és b) pontja, a régi Hszt. 254. § (2) bekezdése, a Vhr. 28. § (2) bekezdése, 42. § (3) bekezdés a) pontja alkalmazásával.
- [12] Megállapította, hogy az alperes a különleges bevetési pótlék megszüntetését követően 2013. januárjától illetményeltérítésként kompenzálta a felperes részére folyósított összeget. A felperes esetében teljesítmény-értékelés nem történt, ezért az illetmény-eltérítésre nem a régi Hszt. 101. § (4) bekezdése alapján, hanem a különleges bevetési pótlék megszüntetésére tekintettel került sor. Az illetmény-eltérítés a Hszt. 352. § b) pont 1. alpontja szerinti beosztási illetmény része, ezért annak összegét a 2015. július 1. napjától hatályos besorolásnál a Hszt. 351. § (1) bekezdése alapján figyelembe kellett volna venni.
- [13] A gépjárművezetői pótléka a felperes attól függetlenül jogosult, hogy azt az alperes eseti pótlékként határozta meg, tekintettel arra, hogy - a felek által sem vitatottan - a felperes ténylegesen hosszabb időn keresztül szolgálati gépjárművet vezetett. A gépjárművezetői pótlék a Hszt. 352. § b) pont 8. alpontja szerinti rendszeres pótléknak tekintendő, ezért annak összegét a 2015. július 1. napjától

hatályos besorolásnál a Hszt. 351. § (1) bekezdése alapján a felperes részére meg kellett volna állapítani.

- [14] A bíróság levezette a felperes követelésének számszaki megalapozottságát. Megállapította, hogy a keresetlevélben meghatározott peresített időszak nem terjeszkedett túl a szolgálati panaszon, mert az tartalmazta a jogsértő állapot fenntartása esetén a kereset növelésének igényét. Az összecszerűség körében kiemelte, hogy a módosított kereseti kérelem számítását az alperes nem tette vitássá.
- [15] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását és a kereset elutasítását, továbbá a felperes első-másodfokú perköltségben marasztalását kérte a régi Hszt. 99. § (2) bekezdése, 101. § (4) bekezdése, 102. § (2) bekezdése, a 103/B §-a, megsértésére hivatkozva. Érvelése szerint a régi Hszt. 102. § (2) bekezdése és 103/B §-a a felperes esetében nem volt alkalmazható, az alperes nem alapilletményesíthette volna a bevetési pótlék összegét, ezért jogalap hiányában térítette el a felperes illetményét. A régi Hszt. egyéb rendelkezései sem adtak alapot az illetmény növelésére, eltérítésére. Kiemelte, hogy a szolgálat panaszon való túlterjeszkedéssel kapcsolatos ítéleti megállapítás téves. Az alperes a ... számú parancsának a 2015. július 10-i kézbesítési időpontjához kötődően állította, hogy a felperesi igény elévült.
- [16] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.
- [17] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 109. § (1) bekezdése alapján annak helyes indokaira tekintettel.
- [18] A fellebbezéssel összefüggésben a másodfokú bíróság kiemelte, hogy az alperes 2013. január 1. napjától a különleges bevetési pótlék jogszabályváltás folytán történt megvonása miatt térítette el a felperes illetményét, amely eltérésnek az alapját nem képezte a teljesítmény-értékelés. A felperes illetményébe az eltérített rész beépült, az 2015. június 30-án is az illetmény részét képezte, ezért azt az alperesnek az új Hszt. hatálybalépését követően is figyelembe kellett volna vennie az illetmény megállapításakor. A gépjárművezetői pótlékkal kapcsolatban kiemelte, hogy az alperes azt a felperes részére rendszeresen folyósította, ezért a Hszt. 352. § b) pont 8. alpontja alapján a korábbi rendszeres díjazásába beszámít, az alperesnek 2015. július 1. napján is figyelembe kellett volna vennie, ebből következően ennek elmaradását a felperes alappal sérelmezte. A kereseti kérelem peresített időszakának szolgálati panasszal szembeni túlterjeszkedése - az elsőfokú bíróság által tett megállapítással egyezően - azért nem állapítható meg, mert a felperes szolgálati panaszában jelezte a jogsértő állapot miatt követelés növelése iránti igényét. A felperesi igény elévülésére vonatkozó alperesi érvelés azért téves, mert az elévülési idő nem a munkáltató döntésekor, hanem az illetmény kifizetésekor veszi kezdetét.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [19] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen jogegységi határozat meghozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a másodfokú bíróság új határozat meghozatalára kötelezését kérte a Hszt. 352. § b) pontja, a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp) 346. § (4)-(5) bekezdése bíróság általi megsértése miatt.
- [20] Az alperes érvelése szerint a régi Hszt. taxatív felsorolta az illetmény elemeit, meghatározva az illetmény eltérítésének eseteit. A 2013. február 1-i szervezet átalakítást követően a felperest átvevő szervezet szervezeti szintje nem volt alacsonyabb az illetmény-kiegészítés szempontjából, ezért a régi Hszt. 103/B. §-a nem volt alkalmazható, a régi Hszt. 102. § (2) bekezdését illetménycsökkenés hiányában nem lehetett alkalmazni. Az alperes az átszervezést követően csak teljesítményértékelés alapján téríthette el a felperes illetményét, a bevetési pótlék „alapilletményesítésére nem volt lehetősége”. A felperes az átszervezést követően különleges bevetési pótléokra jogosító feladatot nem végzett. Amennyiben az alperes a régi Hszt. szabályaival ellentétesen, teljesítményértékelés hiányában, jogalap nélkül térítette el a felperes illetményét, az új Hszt. hatályba lépésével

megállapított felperesi illetménybe a korábban jogalap nélkül folyósított összeg nem volt beszámítható.

- [21] A Pp. 346. § (4)-(5) bekezdése sérelmét azért állította, mert a másodfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy az alperes milyen, a Hszt-ben foglalt jogcím alapján térítette el a felperes illetményét, tekintettel arra is, hogy a régi Hszt. csak a 101. § (4) bekezdés szerinti teljesítményértékelésen alapuló illetmény-eltérítést ismerte. Amennyiben teljesítményértékelés nem történt, akkor a felperesnek a 2015. június 30. napjáig folyósított 33.609 forintot az alperesnek milyen jogcím alapján kellett volna beszámítani a felperes új Hszt. hatálybalépésekor megállapított illetményébe.
- [22] Az alperes a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 32. § (1) bekezdés a) pontja és 33. § (1) bekezdése alapján az egységes ítélezési gyakorlat biztosítása érdekében kérte a Kúriát jogegységi eljárás kezdeményezésére. E körben hivatkozott arra, hogy több mint 60 per van folyamatban, amelynek 1,5-2,5 millió forint közötti pertárgyértéket képviselnek, továbbá több első- és másodfokú ítélet is eltérő jogi indokolást tartalmaz, valamint van olyan másodfokú ítélet is, amely az alperesi állásponttal egyetértve az indokolás hiányossága miatt helyezte hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletét.
- [23] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte annak helyes indokaira tekintettel. Álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem a törvényi követelményeknek nem felel meg, mert az alperes nem határozta meg, hogy mely formában, milyen módon, pontosan mely részében kéri a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését.
- [24] Az alperes a Pp. 346. § (4) bekezdése bíróság általi megsértésére a saját jogi álláspontja megisméltésével a jogalap nélküli kifizetés tekintetében hivatkozott, azonban attól az ítélet még nem jogszabálysértő, hogy az alperes a jogerős ítéletben foglaltakkal nem ért egyet. Kiemelte, hogy alacsonyabb beosztásba helyezés nem történt, az alperes azt is elismerte, hogy teljesítményértékelés sem történt. Az alperes az elsőfokú eljárás során nem, csak a fellebbezésében hivatkozott arra, hogy teljesítményértékelés hiányában jogalap nélküli volt az eltérítés, álláspontját azonban jogi érvekkel nem támasztotta alá. A bevetési pótlék megszüntetésekor az alperes vezetői döntéssel illetmény-eltérítést alkalmazott a bevetési pótlék helyett. A régi Hszt. szabályozta a teljesítményértékelés alapján történő eltérítést, az alperes azonban a beosztási illetmény részévé tette, amely nem jelenti azt, hogy a kifizetés jogalap nélküli lett volna.
- [25] Az alperes jogegységi határozat kezdeményezése iránti kérelmében felhozott indokok és megállapítások tévesek, valamennyi perben helyt adó ítélet született, amelyben az eljáró bíróságok a felperes jogi érveit osztották. Egyetlen esetben nem bírálta el érdemben a másodfokú bíróság az első fokon meghozott ítéletet, ekkor is csak a rövidített indokolás hiányosságaira mutatott rá és kiegészített indokolású ítélet meghozatalát határozta meg, amely azóta megtörtént. Az ítéletek indokolásának a változása azon alapul, hogy az alperes időközben megváltoztatta a védekezését a korábbi perekhez képest és az utóbbi perekben védekezésében a jogalap nélküli kifizetésekre hivatkozott.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [26] A felülvizsgálati kérelem megalapozott az alábbiak szerint.
- [27] A Kúria a jogerős ítéletet kizárólag a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálta felül [Kp. 115. § (2) bekezdés, 108. § (1) bekezdés].
- [28] A jogegységi eljárás előterjesztésének feltételeit a Bszi. 32. § (1) bekezdése és a 33. § (2) bekezdése határozza meg. A jogegységi határozat meghozatalára irányuló indítványban az indítványozónak meg kell jelölni, hogy milyen kérdésekben és milyen okból kéri a jogegységi tanács határozatának meghozatalát. Az indítványhoz mellékelni kell az indítvánnyal érintett bírósági határozatok kiadmányát. Az alperes jogegységi határozat kezdeményezésére irányuló kérelme a Bszi. 33. § (2) bekezdésében foglalt követelményeknek nem felel meg, ezért a Kúria tanácsa a jogegységi eljárás

lefolytatásának kezdeményezésétől eltekintett.

- [29] A perbeli adatok alapján a felperes a 2012. évi átszervezést követően, 2013. január 1. napjától nem volt jogosult különleges bevetési pótléokra, azonban az alperes vezetői döntés alapján a különleges bevetési pótlék összegét - a beosztási illetmény részeként - illetmény-eltérítés címén tovább fizette annak érdekében, hogy a felperes illetménye ne csökkenjen. 2015. június 30-ig tényleges teljesítményértékelés, illetve a teljesítményértékelésre történő hivatkozás nélkül a parancsnok mérlegelési jogkörében eljárva az illetmény részévé tette, a bevetési pótlék helyett tovább folyósította, amely így nem minősült jogalap nélkül kifizetett juttatásnak, az okiratokban azonban az már nem került feltüntetésre.
- [30] Az eljáró bíróságoknak a Hszt. 351. § (1) bekezdése által elrendelt, új besorolás szerinti alperesi intézkedés jogszerűségét kellett vizsgálniuk, ennek során abban kellett állást foglalniuk, hogy a Hszt. 351. § (2) bekezdés f) pont szerinti, a 352. § b) pontja által definiált korábbi rendszeres díjazásba beszámítható-e a felperes részére a 2013. január 1-től - teljesítményértékelés nélkül - megállapított és 2015. június 30-áig folyósított illetmény-eltérítés.
- [31] A Hszt. 352. § b) pontja értelmében korábbi rendszeres díjazás: a hivatásos állomány tagját 2015. június 30-án a régi Hszt.
1. 100. §-a szerinti beosztási illetmény, és rendfokozati illetmény, azzal, hogy a 101. § (4) bekezdése szerinti, 2015. évre megállapított illetményeltérítést nem lehet figyelembe venni,
  2. 100/A. §-a szerinti szolgálati időpótlék,
  3. 100/B. §-a szerinti vezetői illetménypótlék,
  4. 103. §-a szerinti illetménykiegészítés,
  5. 103/B. §-a szerinti kompenzációs illetménykiegészítés,
  6. 104/A. §-a szerinti képzettségi vagy munkaköri pótlék,
  7. 245/I. §-a szerinti kiegészítő juttatás,
  8. 254. § (2) bekezdés a) pontja szerinti, egy hónapra számított pótlékok,
  9. 292. § szerinti nemzetbiztonsági pótlék,
  10. 293. § (1) bekezdése szerinti, egy hónapra számított pótlékok: a személyi pótlék, a gépjárművezetői pótlék, a közterületi pótlék,
  11. 306. § (1) bekezdése szerinti, egy hónapra számított pótlékok: a gépjárművezetői pótlék, a lovasjárőri pótlék, a kutyavezetői pótlék, az őrzési pótlék együttes összege.
- [32] A Kúria az előtte azonos tárgyban folyamatban volt perekben hozott határozataiban (Kfv.VII.38.334/2019/6., Kfv.VII.38.374/2019/6.) adott iránymutatása és jogi érvei a jelen eljárásban is irányadóak. Eszerint a hivatásos állomány tagjának illetményét a 2013. január 1. és 2015. június 3. közötti időszakban a régi Hszt. IX. fejezetében szereplő rendelkezések alapján kellett meghatározni. Ebből következően a hivatásos állomány tagja szolgálati viszonya alapján havonta illetményre jogosult. Az illetmény beosztási illetményből, rendfokozati illetményből, illetménykiegészítésből, szolgálati pótlékból és a Hszt. által meghatározott illetmény-pótlékból áll. A beosztási illetmény és a rendfokozati illetmény együttes összege képezi az alapilletményt [rég. Hszt. 99. § (1)-(2) bekezdései]. A beosztási illetmény összegét a fizetési fokozatokhoz tartozó, a törvény mellékletében meghatározott szorzószámok és a köztisztviselőkre vonatkozó illetményalap szorzata alapján kellett megállapítani Fré. Hszt. 100. § (4) bekezdése].
- [33] A fenti szabályok alapján megállapított besorolás szerinti beosztási illetmény eltérítésére, annak magasabb, vagy alacsonyabb összegben való megállapítására a törvényhozó az állományilletékes parancsnok számára a régi Hszt. 101. § (4) bekezdésében, az ott meghatározott keretek között biztosított jogosultságot, amely szerint a beosztási illetményt „a meghatározott személyi juttatások előirányzatán belül a tárgyévvel megelőző év teljesítmény-értékelés alapján” legfeljebb 30%-kal magasabban, illetve 20%-kal alacsonyabban állapíthatta meg. A teljesítményértékelést a régi Hszt. hatálya alá tartozók esetében a 82-83. §-ok és más jogszabályok alapján kellett elvégezni.
- [34] A felperes illetményének eltérítésére a felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint a fenti

rendelkezésekkel ellentétesen, illetve egyáltalán nem került sor. A felperes beosztási illetményét az alperes 2013. január 1-től, a különleges bevetési pótlékra való jogosultsága megszűnésétől a kieső összeg pótlásaként, munka értékelés elvégzése nélkül, kizárólag azért térítette el, hogy a felperes összes illetménye ne csökkenjen. A perbeli időszakban - amint arról a Kúria az előtte azonos tárgyban folyamatban volt és folyamatban levő perekből (Kfv.X.38.374/2019., Kfv.X.37.051/2020., Kfv.X.37.098/2020.) hivatalosan tudomást szerzett -, azonosan járt el az alperes több, az átszervezés miatt különleges bevetési pótlék megvonásával érintett személy esetében is.

- [35] Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a felperes a Hszt. 352. § d) pontjában szabályozott korábbi rendszeres díjazását a régi Hszt. felsorolt rendelkezései alapján kellett meghatározni és arra is, hogy a korábbi bevetési pótlék összegével azonos, annak „helyébe lépő” illetmény-eltérítés nem vált a beosztási illetmény részévé, tekintettel arra, hogy az illetmény összetevőit felsoroló régi Hszt. 99. § (2) bekezdése alapján az illetmény-eltérítés nem képez önálló jogcímű illetményelemet. A besorolás szerinti beosztási illetmény meghatározása - a fentebb kifejtettek szerint - objektív kritériumokon alapul, annak eltérítésére csak a tárgyévi munka értékelésének eredményeként kerülhet sor. Az a körülmény, hogy a jogalkotó az előző évi munkateljesítmény - pozitív vagy negatív irányú - honorálását, a munka minőségének és mennyiségének ellentételezését a besorolás szerinti beosztási illetmény százalékos mértékéhez igazítva rendelte meghatározni, nem jelenti azt, hogy az a beosztási illetmény részévé válna. A felperes - a másodfokú bíróság álláspontjával ellentétben - nem vált jogosulttá illetmény-eltérítés címén juttatott összegre annak folytán sem, hogy azt az alperes a beosztási illetménybe beszámította, vagyis a régi Hszt. 99. §-a alapján megállapított besorolási illetményhez hozzáadta. A régi Hszt. IX. fejezete illetményrendszerre vonatkozó szabályozásában nem található olyan rendelkezés, amely a beosztási illetmény perbeli módon történt eltérítésére lehetőséget biztosított volna.
- [36] A szolgálati viszony az állam és a hivatásos állomány tagja között létrejött különleges jogviszony, amelyben mindkét felet a sajátos szolgálati körülményeknek megfelelő, a törvényben és más jogszabályokban meghatározott jogosultságok illetik és kötelezettségek terhelik. A szolgálati viszonyra vonatkozó szabályok ezért alapvetően kógensek, ami miatt nincs lehetőség eltérő, a hivatásos állomány tagja részére kedvezőbb megállapodás megkötésére úgy, ahogy arra a munkaviszonyban foglalkoztatott munkavállalók esetében a Munka törvénykönyve lehetőséget ad (EBH 2009.2082.). A régi Hszt.-ben szabályozott illetményrendszer kifejezi a szolgálati beosztáshoz kapcsolódó felelősséget, a hivatásos szolgálattal járó többlet kötelezettséget, a rendvédelmi szerv szervezetrendszerében a szervezeti szintek (helyi, területi, országos) közötti különbséget, továbbá az illetmény-pótlékok útján honorált többlet teljesítményt. A hivatásos állomány tagjaira vonatkozó jogszabályi rendelkezések kógensek (EBH 2010.2259.). Ezzel ellentétes a másodfokú bíróság érvelése, amely az illetmény összetevőit felsoroló, a régi Hszt. 99. § (2) bekezdéséből arra következtetett, hogy az alperes az illetmény részévé tette a korábban vezetői döntés alapján rendszeresen folyósított különleges bevetési pótlék helyett illetmény-eltérítés címén folyósított összeget. Ez az értelmezés megfosztaná a Hszt-t kógens jellegétől és a munkáltató döntésétől tenné függővé, hogy a jogszabály alapján meghatározott díjazást - a törvényben biztosított, mérlegelésen alapuló díjazási jogcímenek felül - saját hatáskörében megnövelje.
- [37] Nem vitatottan a felperes illetmény-eltérítésének célja a 2012-es átszervezés után elveszített bevetési pótlék kompenzálása volt. A felek között az sem volt vitatott, hogy az átszervezést követően a felperes nem látott el olyan feladatot, amely alapján bevetési pótlékra lett volna jogosult. Az alperesnek a régi Hszt. (és a Hszt.) rendelkezései alapján nem volt és jelenleg sincs olyan lehetősége, hogy a kógens törvénnyel ellentétes megoldást válasszon egy kieső járandóság pótlására. A kógens rendelkezések nem értelmezhetőek kiterjesztően (EBH 2016.M.11.). Amikor kógens törvényi rendelkezésről van szó, nem lehet az érdemi döntést analógiára, illetve eltérő tényálláson alapuló és ezért tévesen értelmezett eseti döntésekre alapozni (BH2016.250.). A jogalkotó hatáskörébe tartozó kérdés a döntés arról, hogy valamely juttatást megteremti-e a munkavállalók

részére, és az is, hogy milyen feltételekkel teszi ezt (BH 2015.79.). Ha a jogalkotó az átszervezés során elveszített egyes juttatások kiváltására nem rendelkezett külön juttatásról, akkor az alperes sem alkalmazhat más rendeltetésű és feltételrendszerű díjazási jogcímekeket ennek pótlására.

- [38] Jogalkotói döntés következtében megszűnt illetményelemek pótlásáról a munkáltató, jogszabályban foglalt rendelkezés, kifejezett ez irányú felhatalmazás hiányában érvényesen nem rendelkezhet, eltérő rendeltetésű és feltételrendszerű díjazási jogcímekeket - ahogyan arra a jelen ügyben sor került - , nem alkalmazhat. A régi Hszt-ben a törvényhozó szabályozta azt, hogy a hivatásos állomány tagjának milyen esetekben nem csökkenhet az illetménye [102. § (2) bekezdés, 103/B. §], az illetmény-pótléokra való jogosultság elvesztésének esetére ilyen szabályozást nem alkotott.
- [39] A felek között nem képezte vita tárgyát, hogy a felperes bevetési pótléokra jogosító munkát nem végzett, a régi Hszt-nek nem volt olyan rendelkezése, amelynek alapján az alperes érvényesen rendelkezhetett volna arról, hogy a 2012-ben történt átszervezés folytán megszűnt pótlék elvesztését illetmény-eltérítéssel kompenzálja. A felek között a felülvizsgálati eljárásban már nem képezte vita tárgyát, hogy a felperes illetmény-eltérítésre, illetve illetménye kiegészítésére a régi Hszt. 102. § (2) bekezdése és 103/B. §-a alapján sem volt jogosult.
- [40] A Kúria kiemeli, hogy jelen per tárgyát nem a 2013. január 1. és 2015. június 30. közötti időszakra a felperesnek kifizetett illetmény-kiegészítés visszafizetése képezte, hanem az, hogy a Hszt. 2015. július 1-jei hatályba lépésével elvégzendő besoroláskor, a felperes részére megállapítandó illetménybe be kell-e számítani olyan illetményelemet, amelyet az alperes korábban, a régi Hszt. 101. § (4) bekezdésébe ütközően, illetve jogszabályi felhatalmazás nélkül állapított meg. A jogszabályba ütköző, ekként érvénytelennek minősülő munkáltatói intézkedésre a felperes, függetlenül attól, hogy az intézkedés a 2013. január 1. és 2015. június 30. közötti időszakban hatályosult (annak alapján részére illetmény-eltérítést fizetettek), jogosultságot nem alapíthatott.
- [41] Az eljáró bíróságok a fentiekkel ellentétes, téves jogértelmezés eredményeként jutottak arra a következtetésre, hogy a felperes a 2015. július 1. napján hatályba lépett Hszt. szerinti besorolásakor a 352. § b) pontban szabályozott korábbi rendszeres díjazás összegébe bele kellett volna számítani az illetmény-eltérítést, amely miatt a felperes jogosult a keresettel érvényesített illetmény-különbözetre. A 2013. január 1-től illetmény-eltérítés címén megállapított és kifizetett összegek nem váltak a beosztási illetmény részévé, a megszüntetett pótlék „alapilletményesítéséről” a parancsnok saját hatáskörben nem rendelkezhetett. A - másodfokú bíróság érvelésével szemben - pótléokra jogosultság megszűnése nem ellentételezhető jogszabályba ütköző illetmény-eltérítéssel.
- [42] A felperes részére a 2012. évi átszervezést követően megállapított illetmény-eltérítés nem volt jogszerű, az alperesi rendelkezés a régi Hszt. 101. § (4) bekezdésébe ütközött, ezért a régi Hszt. 9. § (1) bekezdése alapján semmis. A semmisséget hivatalból kell figyelembe venni [rég. Hszt. 9. § (1)-(2) bekezdései]. Részben érvénytelen jognyilatkozat helyett a szolgálati viszonyra vonatkozó szabályt kell alkalmazni, kivéve, ha a felek az érvénytelen rész nélkül nem állapodtak volna meg [rég. Hszt. 10. § (2) bekezdés]. A jogszerű állapotot az alperes a 2015. július 1. napjától hatályos besorolásban állította helyre. A jogszabályba ütköző módon kifizetett illetmény-eltérítés a Hszt. 352. § d) pontja szerinti korábbi rendszeres díjazás körében nem volt figyelembe vehető, ezért az alperes jogszerűen hagyta figyelmen kívül annak összegét a 2015. július 1. napjától hatályba lépett Hszt. alapján kiadott besorolásnál.
- [43] Az alperes alaptalanul állította a felülvizsgálati kérelmében, hogy a jogerős ítélet indokolása sérti a Kp. 84. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 346. § (4)-(5) bekezdéseit, mert a jogerős ítélet tartalmazza a bíróság döntésének alapjául szolgáló jogszabályokat és azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat és azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak tartott.
- [44] Az alperes az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezésében sem (és felülvizsgálati kérelmében sem) vitatta a 26.128 forint gépjárművezetői pótlék megfizetésére kötelező rendelkezést, ezért a másodfokú bírósági eljárásnak és a felülvizsgálati eljárásnak sem képezte a tárgyát a

gépjárművezetői pótlékra vonatkozó ítéleti döntés.

- [45] Mindezekre figyelemmel a Kúria a Kp. 121. § (1) bekezdése alkalmazásával a jogerős ítélet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett részében megváltoztatva a felperes keresetét abban a körben, amelyben az elsőfokú bíróság az alperest 1.655.563 forint illetmény-különbözet és kamata megfizetésére kötelezte, elutasította.

Záró rész

- [46] Az alperes a felülvizsgálati eljárásban költségigényt nem terjesztett elő, az első- és a másodfokú perköltsége vonatkozásában a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 81. § (5) bekezdésében előírt költségfelszámítást nem csatolt, ezért a Kúria a Pp. 82. § (3) bekezdése alapján a perköltségről való határozathozatalt mellőzte.
- [47] A felperes a munkavállalói költségkedvezmény megállapításáról és érvényesítésének szabályairól szóló 73/2019. (XII.22.) IRM rendelet 1. §-a, valamint a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontja alapján mentesül az első- és a másodfokú bírósági, valamint a felülvizsgálati eljárási illeték megfizetése alól.
- [48] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.
- [49] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el (Kp. 115. § (2) bekezdése, 114. § (1) bekezdése).

, 2020. június 15.

. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Deutschné dr. Kupusz Ildikó s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő